

*Informe anual
da Oficina de Medio Ambiente
Curso 2020-2021*

Universida de Vigo

*Oficina de
Medio Ambiente*

**OBXECTIVOS
DE DESENVOLVEMENTO
SOSTIBLE**

A publicación desta memoria está aliñada co cumprimento dos seguintes ODS e as súas metas:

 <p>3 SAÚDE E BENESTAR</p>		<p>Meta 3.9 Redución de mortes por contaminación química e polución.</p>
 <p>6 AUGA LIMPA E SANEAMENTO</p>		<p>Meta 6.3 Mellorar a calidade da auga. Reducir a contaminación e augas residuais.</p>
		<p>Meta 6.4 Aumentar o uso eficiente de recursos hídricos (extracción de auga doce).</p>
		<p>Meta 6.6 Protección dos ecosistemas relacionados coa auga.</p>
 <p>7 ENERXÍA ACCESIBLE E NON CONTAMINANTE</p>		<p>Meta 7.2 Aumento das enerxías renovables.</p>
		<p>Meta 7.A Aumento da investigación e investimento en enerxías limpas.</p>
 <p>11 CIDADES E COMUNIDADES SOSTIBLES</p>		<p>Meta 11.4 Protección do patrimonio cultural e natural.</p>
		<p>Meta 11.7 Proporcionar acceso a zonas verdes e espazos públicos seguros.</p>
 <p>12 PRODUCIÓN E CONSUMO RESPONSABLES</p>		<p>Meta 12.2 Lograr o uso eficiente de recursos naturais.</p>
		<p>Meta 12.4 Xestión de refugallos e produtos químicos.</p>
		<p>Meta 12.5 Prevención, redución, reciclaxe e reutilización de refugallos.</p>
		<p>Meta 12.8 Asegurar a educación para o Desenvolvemento sustentable.</p>
 <p>13 ACCIÓN POLO CLIMA</p>		<p>Meta 13.1 Fortalecemento da resiliencia e adaptación.</p>
		<p>Meta 13.3 Mellora da Educación e sensibilización ambiental.</p>
 <p>15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES</p>		<p>Meta 15.1 Asegurar a Conservación e uso sustentable dos ecosistemas.</p>
		<p>Meta 15.2 Xestión sustentable de bosques.</p>
		<p>Meta 15.5 Medidas contra a degradación e perda de biodiversidade.</p>
		<p>Meta 15.7 Combater a caza furtiva e especies protexidas.</p>
		<p>Meta 15.8 Prevención de especies invasoras.</p>
		<p>Meta 15.9 Integración de plans sensibles a medio ambiente.</p>

Memoria da Oficina de Medio Ambiente (OMA) Curso 2020-2021

A OMA constitúe o órgano representativo e competente da política ambiental da Universidade de Vigo. Entre as súas funcións están intervir nas actuacións nos campus que poidan producir impactos ambientais, a conservación e restauración do medio natural, asesorar a comunidade universitaria en materia ambiental promover accións que aumenten a calidade do medio natural, así como o fomento da educación e sensibilización ambiental. Ao longo do curso 2020-2021, baixo o marco destes obxectivos, as principais actividades desenvolvidas foron:

Xestión ambiental: manexo de recursos, materias primas e residuos

No campus de Pontevedra, xunto coa súa vicerreitoría, desenvólvese o sistema de seguimento e xestión ambiental (bandeira verde universitaria) dentro do marco do *Programa Green Campus*, coordinado pola entidade *Adeac*.

Dende a OMA diríxese e supervísase a recollida dos residuos perigosos de tódolos centros dos 3 campus a través de xestores autorizados. Durante o curso 2020-2021 retiráronse as seguintes cantidades:

	novembro 2020	abril 2021
Total residuos perigosos (kg)	12.910	13.708

Trabállase tamén na recollida, almacenamento, transporte e xestión do material informático obsoleto e avariado de tódolos centros da universidade. Para isto colabórase co Gruvi (*Grupo de Reciclaxe Informática da Universidade de Vigo*) na selección do material eléctrico e electrónico aproveitable. Neste curso, a cantidade en peso de material recuperado con respecto ao total desbotado foi arredor dun 6 %. A cantidade total tratada a través de xestor autorizado deste tipo de residuos foron uns 4.746 kg. Os residuos de aparellos eléctricos e electrónicos (RAEE) retirados (unidades) no curso 2020-2021 foron:

	Reutilizados no GRUVI	Xestor autorizado
Ordenadores	43	330
Monitores	7	209
Impresoras + escáneres	11	111
Caixas con material variado	2	34
Outros equipos eléctricos	0	97
TOTAL	63	781

Tamén se leva o control, segregación e xestión doutro tipo de residuos como os *sandach* (de laboratorios de experimentación animal), fluorescentes e lámpadas, consumibles de oficina, teléfonos móbiles, etc.

Coa entidade *Ambilamp*, que conforma un sistema estatal de xestión integrado de residuos procedentes de lámpadas fluorescentes e de baixo consumo, a Uvigo ten asinado un convenio polo que esta entidade recolle gratuitamente este tipo de residuos nos campus. Para isto, puxo a disposición da Uvigo unha serie de colectores especiais localizados en zonas centralizadas de cada campus, onde se van dispoñendo adecuadamente este tipo de residuos para a súa posterior recollida e xestión pola entidade.

A empresa CORE dispón en puntos estratéxicos dos 3 campus (conserxerías e servizos) colectores para a recollida específica de cartuchos e tóneres de impresoras e fotocopiadoras, así como de teléfonos móbiles e dos seus compoñentes. Procede cuatrimestralmente coa súa recollida ou por aviso específico do centro en caso de que se enchan.

Dende a OMA lévase o control e seguimento de determinados consumos (auga, electricidade, combustibles, etc.) que son recollidos nos contadores específicos ou subministrados polos servizos de recompilación de datos da universidade (fornecidos polas compañías subministradoras). Rexístranse mensualmente os consumos de auga, electricidade e combustibles, estudando na medida do posible medidas de aplicación de eficiencia enerxética e aforro.

Séguese a traballar no seguimento e cuantificación do impacto ambiental da universidade en base ao estudo da *Pegada de Carbono* e da *Pegada Ecolóxica* (ano 2020: 0,58 t CO₂ eq/persoa). Este e outros indicadores (coma o caso da enquisa *Green Metric* entre universidades a nivel internacional) miden o efecto das emisións de gases invernadoiro e o impacto ambiental que relaciona os recursos existentes coa capacidade ecolóxica do planeta para xerar os devanditos recursos. Estes datos son públicos e están dispoñibles na web da OMA: <http://oma.webs.uvigo.es/Sostibilidade/CambioClimatico/PegadaEcoloxica.php>

Sensibilización e formación

Debido á pandemia da Covid-19, durante este curso suspendeuse case na súa totalidade o Programa de Educación Ambiental coas visitas dos itinerarios ambientais "Universidade é Natureza" e "Ruta das Árbores", dirixido principalmente a estudantes de centros de ensino e membros da comunidade universitaria. O obxectivo destas saídas de campo é dar a coñecer a paisaxe e a grande variedade de especies de fauna e flora presentes nos campus, algunhas singulares polo seu porte, rareza ou idade.

Dentro do ámbito do *Desenvolvemento Sustentable e a Xestión Ambiental* convocáronse 6 bolsas de formación para estudantado universitario e contouse coa colaboración de varios proxectos fin de grao e fin de mestrado. Tamén debido á Covid-19, suspendéronse as campañas de voluntariado ambiental para estudantado que apoia a OMA nos labores de mantemento e conservación do medio natural dos campus.

Conservación do medio natural

No que respecta ao control e erradicación de especies invasoras, continúaase co seguimento e control de especies de flora invasora (acacia negra, mimosa, robinia, cortaderia, canaveira, onagra, margarida africana, persicaria, herba tintureira, cala, glicinia, eixerón, landoltia, calamón, acedeira, vinca, dedal de ouro, capuchina, etc.) e capturas de fauna invasora (como o cangrexo americano, tartaruga de Florida, carpas e carpíns) nas lagoas e estanques dos campus.

A Unidade de Xardinería e zonas verdes encárganse da conservación das zonas verdes de tódolos campus, así como das infraestruturas relacionadas e os traballos asociados.

Dende a Unidade de Xardinería e zonas verdes, nos campus faise un traballo constante ó longo do ano na xestión da conservación das zonas verdes, así como traballos complementarios relacionados. En función da climatoloxía, da evolución vexetativa das diferentes cubertas vexetais e do calendario universitario, planifícanse as tarefas de conservación co obxectivo de aumentar a calidade ecolóxica, tentando incrementar a biodiversidade e o potencial ornamental e paisaxístico das zonas verdes:

- Supervisión e control periódico do estado das zonas verdes, mobiliario urbano e infraestruturas.
- Planificación e coordinación dos traballos de conservación en zonas verdes e infraestruturas (estacionamentos, sistema viario e peonil, zonas duras, sistemas de drenaxe, estanques e limpeza xeral periódica dos campus).
- Traballos de mantemento: podas, reprodución de plantas, rega e mantemento dos sistemas de rega, compostaxe, etc.

Traballos extraordinarios e estacionais nos campus de **Vigo** e **Pontevedra**:

- Xestión de residuos:
 - Limpeza de entulleiras “espontáneas”.
 - Limpezas especiais manuais dos campus durante os exames de Selectividade, antes dos actos institucionais e protocolarios, logo dos eventos deportivos, doutros temporais, etc.
 - Limpeza mecánica ao ano das estradas, as sendas, as zonas de estacionamento e as zonas duras mediante varredora-aspiradora urbana con recollida de áridos e restos vexetais
 - Recollida de residuos inertes dos centros, dos servizos, dos laboratorios e das infraestruturas: recollida, clasificado, reciclaxe e almacenamento temporal de materiais metálicos, áridos, madeira, sinais de tráfico, etc.
 - Recollida de residuos inertes e limpeza especial de líquidos nas calzadas logo dos accidentes de circulación nas estradas dos campus.
 - Xestión dos residuos vexetais producidos nos traballos de conservación das zonas verdes: triturado das pólas de poda e compostaxe dos restos vexetais producidos nos traballos de mantemento. Empréganse para a restauración de solos e plantacións. Este ano producíronse aproximadamente uns 35 m³ de compost maduro.
- Plantacións:
 - Plantación/reposición de 60 árbores e arbustos en zonas onde se cortaron piñeiros para cumprir coa normativa para a prevención de incendios. Ademais tamén se plantou en varias zonas dos campus como mellora paisaxista (contorna da Residencia Universitaria, contorna da rotonda de Deportes, traseira do edificio CACTI-Cinbio, Filoloxía e Tradución e zona arqueolóxica da senda de Ciencias).
 - Plantación de especies herbáceas autóctonas perennes, vivaces e de cubrición en zonas de erradicación de plantas invasoras (Residencia Universitaria, traseira do edificio CACTI-Cinbio e Escola de Telecomunicacións).
- Outros traballos:
 - No campus de Pontevedra realizáronse traballos de poda de altura e seguridade no arborado patrimonial do campus (*Acer sacharinum* e *Platanus spp.*)
 - Execución do proxecto de mellora e accesibilidade peonil da zona traseira do edificio CACTI-Cinbio, completando a instalación de pradaría e parterres de herbáceas, mellorando a drenaxe xeral de pluviais, e preparando accesos peonís a cada módulo.
 - Mellora da contorna da Residencia Universitaria, ademais das plantacións nas súas proximidades, nivelación do terreo con limpeza de entullos soterrados, retirada de tocos/cepos, ampliación do sistema de rega e construción de cinco herpetorrefuxios.
 - Colaboración con departamentos e equipos de investigación proporcionando materiais, preparando novas zonas para investigación, etc.
 - Continuación coa erradicación dunhas doce especies de flora exótica invasora en diferentes ecotonos e xardíns dos campus, actuando periodicamente.
 - Continuación coa xestión e execución das medidas correctoras en adaptación á Lei 9/2017 da Xunta de Galicia; executadas no curso 2020-21 no Campus Lagoas-Marcosende a corta de piñeiros en tres grandes noiros elevados da circunvalación do campus de Vigo.

No campus de **Ourense**:

- Actualización da información no mapa xeorreferenciado de *Árbores do campus de Ourense*.
- Corta de 2 *Platanus x hispánica* coa estabilidade comprometida.
- Poda especial de pequenas árbores (coa técnica de bonsai).
- Asistencia virtual online á *Xornada sobre o control natural de malas herbas: cara a un cultivo ecolóxico e sustentable* (<https://www.feuga.es/jornada-sobre-control-natural-de-malas-hierbas-hacia-un-cultivo-ecologico-y-sostenible>).
- Control das obras de instalación dos pozos xeotérmicos para o acondicionamento do edificio de Ferro, no referente a xardinería.
- Mantemento do *Ficus* da Vicerrectoría.
- Retirada dos restos da remodelación do invernadoiro do campus.
- Replantación de 2 pradairos no Parque Ambiental da zona centro do campus novo, por coincidencia con pozos xeotermia.
- Retirada de protectores das árbores pequenas (xa estaban moi deteriorados e valorouse que non eran necesarios).
- Substitución dunha *Criptomeria japónica* que secara por un *Ceanothus thirsiflorus variegata* (lilo de California), na entrada da edificio Xurídico-Empresarial.
- Acompañamento e explicacións durante as visitas guiadas polos xardíns do campus, solicitadas pola Servizo de Actividades Culturais de Ourense para o persoal da Cruz Vermella.
- Planificación e petición duns orzamentos para renovar valados de alcorques en 3 cedros
- Poda das árbores danadas polo temporal do 13/06/2021 e retirada dos restos, así como a inspección de todo o arborado afectado.